

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр, на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.

Поједиња број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Главни уредник: Милош Живковић

Претплата се прима поштом, само у непосредној администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетинје, а које је наручије, г. Перу Рамада новићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

Дворске Вијести

— Његово Краљевско Височанство Књаз Господар вратио се из Бара, камо је био пошао у прошли уторак, и стигао је јучер на Ријеку, куда су отпутовали и Њезино Краљ. Височанство Књагиња Милена са Њ. Њ. В. В. Књагињицама Ксенијом и Вјером.

Општи мир.

Неки дан је у Милану отворен петнаести конгрес за општи мир. На њему су заступљене готово све културне државе, чак и оне, које имају највеће војне буџете и најспремније војске.

Тим поводом један милански лист доноси историју тих напора, да се рат у Европи укине. То је један интересант преглед, да садашња струја против рата није нова.

Још у почетку осамнаестог вијека написао је један Француз, свештеник Сен-Пјер, једно велико дјело: „Програм општег мира.“ Француска је тада била разривена и ослабљена ратовима Луја XIV, тако да је то дјело направило највећу сензацију у цијелој земљи. Писац је предлагао, да све земље склопе један нарочити парламенат, у којем ће се рјешавати сва спорна питања, која дипломатским путем не би могла сама да се ријеше.

Француска револуција донијела је и у том питању нове погледе. Народна скупштина 1789 донесе манифест, којим се проглашују општа права човјекова, а у исто вријеме осуђује сваки рат између народа.

Годину дана послје тога, та иста скупштина донијела је одлуку, да тај принцип треба увести и у свима другим европским државама, а пошто те друге државе за то нису хтјеле ни да чују, хотећи да униште републику, то се ускоро отпочеше ратови, који на крају крајеве доведоше Наполеона.

У Њемачкој се идеја о општем миру појавила од прилике при крају 18. вијека. Најзнатнији корак у том правцу учинио је Кант својим дјелом „О вјечитом миру“. Он ту поставља три услова, који се морају испунити, ако се жели општи мир: 1. Све државе морају постати републике. 2. Све републике сачињавају једну савезну државу. 3. Поданик једне државе сматра се као поданик сваке државе, у којој се налази.

До истог тог закључка дошао је, неколико година прије тога, и енглески писац Бентем, ма да је његово дјело остало прилично неопажено.

Послије великих Наполеонових ратова идеја о општем миру креће се стално унапријед. У Њу-Јорку се оснива прво друштво за општи мир, које у току времена пренесе своју акцију у Енглеску и у остале европске земље. Данас има преко 600 таквих друштава, која на том пољу раде.

Од европских земаља само балканске државе немају таквих дру-

штава; све остале их имају. Заступници тих друштава састају се сваке године на свом конгресу. Централа се налази у Берну; све трошкове око издржавања те централе покрива швајцарска влада.

Осим тих друштава постоји још и интерпарламентарно друштво за мир, које помоћу својих чланова гледа да утиче на сваки поједињи парламенат да буде што мирољубивији. Централа тога друштва налази се такође у Берну.

Треба при побројавању свију тих удружења споменути и хашку конференцију. Та установа досада није истина донијела никаквог резултата, јер је њена интервенција факултативна: само кад све државе, које су у конфликту, пристану на изборни суд, хашка конференција ступа у акцију. Иначе рат остаје као једино средство за расправљање.

То је од прилике све што је до сад учињено на увођењу општег мира. Постигнуто, у главном, није још ништа, али напори ти имају бар ту добру страну што сваком даном све више повећавају број оних, који осуђују рат. Можда ће временом тај број бити толики, да ће већина у појединим државама бити на њиховој страни. Ратови ће тада бивати све ређи и ређи, али ипак рата никада неће сасвим нестати, „јер човјек је неразумна животиња“, као што каже Русо.

ЈУГОСЛАВИЈА

Стара времена се враћају, — вели бечки Parlamenter — времена кад су Млечи с Угарском, Хрватском, Србијом живјели час у пријатељству час у непријатељству. Цијело Јужно Словенство: Словенци и Хрвати, Срби и Бугари, пружају руку Талијанима и Мађарима. Повод томе је нерасположење спрам Беча ком је задатак да изврши пангермански дубоки план Берлина: наслједство Османског и Лотриншко-Хабсбуршког царства. Од како је неродољубива револуција повезала Русију руке, сматра се овај јужно-словенски савез са Талијанима и Мађарима као једина помоћ да се стане на пут пангерманском продирању на Југославију. Уладба Црногорке за Краља Виктора и повратак Кошута, мађарске поглавице, из прогонства му у домовину, може се сматрати као зачетак талијанско-мађарско-јужнословенског споразума. Нарочито пак Србима који највише пате због своје раздијељености, стало је много до савеза са Мађарима и Талијанима, те су у најновије доба и браћу Хрвате за ту политику задобили. Мора се признати, да је споразум између Јужног Словенства, Италије и Мађара врло симпатична ствар, јер много словенске крви тече у жилама мађарског и талијанског народа. Али не смије се нигда изгубити из вида да овај савез зависи од ове двије погодбе: прво раскид Талијана и Мађара од Берлинских планова у оквиру Тројног Савеза, друго, поштено понашање према Словенцима и Хрватима у Приморју од стране Талијана, а према Сло-

вацима Русима и Србима у Угарској од стране Мађара.

Идеја Југославије мора бити новина једна, јер иначе ће остати при старој млетачкој и мађарској политици која је вазда само упропаћивала Јужне Словене. Јужно Словенство неће да служи ни Талијанима ни Мађарима, него хоће са обадвама политичко јаким сусједима у друштву да сузбија пангерманску навалу, а с друге стране да обезбједи национални живот у слободним својим државама против сваке туђинштине. Само до тога им је стало: све друго било би у залуд!

И ту морамо признати да Јужно Словенство још није доста ојачано кад се упореди с Мађарима или Талијанима. Југославија није уједињена, и поједини дијелови њени не могу још захтијевати да им буде свима подједнако задовољено. У интересу Мађара и Талијана лежи баш то да отклоне Јужне Словене од Беча. То је дивно пошло за руком: пошљедње држање Аустрије према Србији бјеше посљедњи клин у мртвачки ковчег у коме почивају симпатије Срба према Аустрији. Не зависи само од Мађара и Талијана срећа Јужних Словена, него у првом реду од уједињења Југославије. Али ту је чвор! Због Босне и Херцеговине постоји велика противност између Срба и Хрвата, а због Старе Србије и Мађедоније између Срба и Бугара. Докле год Јужни Словени уреде своје домаће ствари, и докле год не ступе пред Европу као једна компактна маса, све дотле ће они бити слуге Мађара и Талијана. То треба већ једаред отворено рећи.

Кошут, син словачког народа, може Словенима бити потпуно симпатичан човјек, али се не може заборавити да је Кошут, у пркос својих симпатија за Хрвате и Србе допустио да дође до царинског рата са Србијом. Јужно Словенство има одличних политичара, који су у стању да удесе све што треба да дође до споразума. Приближење Мађара и Талијана може се само под том погодбом одобрити, да сви дијелови уживају благодати тог савеза, а не само Мађари и Талијани.

С тога треба да се Јужни Словени добро узму у памет.

Стара раста, boni amici, треба да је начело Јужног Словенства у политици са Мађарима и Талијанима!

ПОЛИТИЧКЕ ВИЈЕСТИ

Влада Столипина издала је проглас о револуционарном покрету и о свом програму рада. Главна садржина те званичне изјаве јесте у овоме: Већ од двије године а наиме од минула прољећа, отео је по Русији јако маха револуционарски покрет. Не прође дан без нова злочина. Оружани устаници, бунтовници у Севастопољу, Свиборгу, Ревалу и Кронштату, убиства чиновника и полицајаца, атентати и пљачке ређају се без прекида.

Пошто је проглас поменуо све главне атентате, почевши од убиства генерала Чукнина па до атентата против Столипина, те истакао

огроман број жртава међу чиновницима и полицајима, очитује се у њему, како ти догађаји свједоче, да револуционарске организације смјерају да омету миран рад владин и да поруше ред, те да затоме сваки духовни рад, па и саму могућност стваралачка живота.

За тим пита званични акт: у чему у таким приликама може бити задаћа владе? па одма одговара: Има само један одговор, наиме да се крајња мета и планови владе под притиском таквих злочиначких застрашивања никако несмију мијењати. Може се једну и другу особу уклонити и уништити, али се тиме неће угушити идеја, коју влада исповиједа. Немогуће је савити владину вољу, која ја себи ставила у задатак, да успостави нормални ток живота и слободу рада. Злочини могу ту задаћу оспоравати, али појам о држави ствара нужду, да се уклоне све сметње горњем циљу. Злочини се морају без сваког омишљања искоријенити. Ако држава њих брзо не угуши, нестаће сваке свијести о екзистенцији саме државе. За то ће се влада насиљу опријети свом снагом. Управа не ће жалити труда, она ће сва законита средства примјенити, да пропаганду дјела осујети и уништи. Но ако би тој пропаганди пошло за руком, да међу необавијештеним свијетом изазове аграрне немире, то ће ови оружаном силом бити угушени. Одговорност због жртава отуда теретиће агитаторе.

Влада мисли, каже се даље у званичној акту, да редовно судство није довољно за садашње прилике, те сматра потребним установити посебне привремене одредбе за рад пољских ратних судова, који ће судити о тешким злочинима у оним крајевима, у којима је објављено ратно стање, или стање појачане заштите. Према утврђеном пројекту слиједиће поступак судски и извршење пресуде одмах послје извршена злочина. Утврђене су опште казне против пропаганде у војсци.

Све ове мјере зарад заштите слободе, живота и рада јесу само средства за смијер, а не сам смијер. Те мјере захтјевају много времена, које треба посветити реформама. Но било би погрешно, кад би се угушивање анархистичких атентата сматрало јединим циљем државе, а заборавили узроци који су створили те аномалије. За то влада не може, како то неке групе желе, све реформе задржати, не може допустити општу стагнацију јавног живота, те сву пажњу свратити угушењу револуције. А исто тако не би одговарало приликама и користима Русије, кад би се влада одала смо на остваривање реформа, уз поставку, да би револуција усљед тога била без смисла, те сама по себи ишчезла.

Влада је свјесна тога, да има посла са питањима разне природе, од којих нека треба да ријеше Дума и Државни Савјет, док се друга, као прешна, имају одмах остварити. Прва питања обрадиће се још прије састанка Думе. Друга питања базирају на основним начелима,

изложеним у разним царским манифестима.

Проглас прелази за тим реформама и ту прије свега истиче аграрно питање. Влада ће локалним комисијама осигурати могућност, да одма приступе побољшању положаја сељака у крајевима, који су оскудни у земљи. Влада хоће да укине ограничење за правовјерне сељаке, што ће њихова права прецизирати јасним законским одредбама. Влада се већ постарала, да се умноже народне школе и с тим у вези уведе и општа обвезна народна настава те уједно побољша и материјални положај учитеља. У ту циљ уврштено је у буџет за 1907. око 5½ милијона рубаља.

У погледу чивуцког питања влада ће расудити које ће се постојеће одредбе, које само изазивају трзавице, моћи одмах укинути. То исто учиниће се у погледу наредба, које се тичу односа између чивута и руског народа и које су као такве прешле у свијест народну, а чим би преухитрено ријешење реметило дјело законодавна уређења.

Законски предлози, који ће се поднијети Думи, врло су многобројни. Влада, осим што се савјетује о начелима за закон о штампи и о зборовима, расправља још о читавом низу важних питања, као што су вјерска слобода и неприкосновеност личности, грађанска једнакост, гдје се ради о укидању извјесних одредаба, које постоје само за извјесне слојеве, даље о побољшању посједовних прилика у сељака, о поправци положаја радника, о уважању мјестне управе у ту циљ, да се постојећа локална самоуправа са својим властима доведе у склад, те да се уведу земства у балтијским сјеверозападним и јужним покрајинама, а земства и самоуправа општинска у Пољској; даље да се измијени локално судство, да се реформишу велике и средње школе, да се уведу доходарина те реформише полиција у правцу спајања полиције са жандармеријом.

Изнимне мјере зарад очувања реда и јавна мира сабраће се у нарочитом закону. Најзад ће се продужити припремни послови за сазив опште народне скупштине у духу царског указа.

Стављајући влада себи као задатак да оствари потребне реформе и одржи мир и поредак, а очекујући усигурно, да ће народно засједање Думе бити од успјешна законодавна рада, задржава она себи право, да се ослони на симпатије разумних слојева руског друштва, који желе да се држава умири, а не опасности изложи. Влада не налази своју дужност у томе, да угушује јавно мњење, које се јавља слободно у штампи и у разним главним скупштинама. Само ако би се средства за објаву народне воље употребила на то, да се шире револуционарне идеје, не ће се влада устезати, да од својих органа затражи примјену свих законитих мјера, како би се спријечило да од средстава за напредак постану средства насиља и рушења.

Рат између Њемачке, Инглеске и Француске. Француски ђенерал Бонал написао је у париском „Еклеру“ неколико чланака, у којима износи мишљење, да је рат између Њемачке с једне стране и Француске и Инглеске с друге стране неизбежан. Боналове мисли о француско-енглеским односијима врло су оригиналне. Он каже, да је савез између Инглеске и Француске немогућ, јер су им интереси различити. Једини такав Инглеске јесте Њемачка, чији су трговачки бродови препловили сва свјетска мора, а њена индустрија озбиљно конкурише Инглеској. Инглеској је много стало до тога да Њемачку оса-

ми. Француска дипломатија као да је пала у енглеску клопку. Њемачка вјерује, да је енглеско-француском савезу што се тиче Марока био једини задатак, да осами Њемачку.

Пошто су Руси потучени код Мугдена — вели Бонал, Њемачка је увидјела, да јој са сјевера не пријети никаква опасност. Зато се она и јавља у Тангеру преко Цара Виљема у намјери, да изазове рат са Француском. Од једном се излађа Француске јавља Инглеска. Њемачка је тијем била присиљена на одступање које је прикрила конференцијом у Алжезирасу. Данас, Њемачка не може ратовати с Инглеском, је ова као господар мора брзо може да уништи ъемачку трговину. Енглези добро знају, да се Њемачка за сада с њима не може мјерити. Али зато енглеска дипломатија чека згодан час, па да отпочне јавно непријатељство. Инглеска због тога гурка Француску, која је жељна мира, јер предвиђа, да би јој Њемачка у случају нужде вратила Елзас и Лотрингију, самода би у Француској нашла пријатеља. С тога ће Инглеска да отпочне рат с Њемачком само онда, кад се закрве Француска и Њемачка, па да се она користи њиховим сукобом.

Опет облаци над Балканом? Из Софије јављају: Овдје већ неколико дана круже сензациони гласови. Прича се ово: Грчки посланик у Цариграду, Грипарис, добио је налог од своје владе, да Турској понуди савез против Бугарске. Услови би били ови: да Турска објави рат Бугарској и да упадне с војском и Источну Румелију, а грчка флота би, заједно са турском, напала бугарска пристаништа на црномору. Доцније би се имало закључити мир у споразуму оба савезника. Бугарска би имала да плати ратну штету од 500 милијона франака, од које ће своте Грчка добити један дио. Од тада би Турска постављала генералнога гувернера за Источну Румелију, бугарски егзарх морао отићи из Цариграда, а бугарске владике из Македоније. Турска би послје тога признала сједињење Крита са Грчком. Гласови о могућем рату рђаво утичу на трговце и сељаке. Овдје се по гласовима из Цариграда говори, да је Султан противан рату, али да су Турци ратоборни, и да је лако могуће, да ће Султан подлећи утицају јавнога мишљења цариградских кругова.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Књижевник Сремац као политичар). У биоградском „Одјеку“ доцент српске литературе на биоградском универзитету, др. Јован Скерлић, написао је о Сремцу као политичару ове занимљиве редове:

Смрт Стевана Сремца била је неочекиван и велик губитак за нашу књижевност. Приповијетка, која је постала наш особини национални књижевни род, у којој је наша књижевност дала што је имала најразвијенија и најбоља, изгубила је у Сремцу једнога од најјачих и најплоднијих представника.

Овога мјесеца у нашој дневној штампи писало се много о значају и његова књижевна рада, и то са оним истим незнањем и претјеривањем са којим се код нас обично пише о свима стварима које излазе из обичнога круга идеја и осјећања. Од свију који су писали нико није сисо да прочита цијело дјело пишчево, да попраи његов књижевни развита, изложи његове идеје, врсту његове умјетничке осјетљивости и главне особине његова писања. Зауставио се на најопштијим мјестима, на безначајним и више мање аутентичним анегдотама, на пригодној емфазу и поабаним суперлативима који су од дуге и честе употребе изгубили сваку вриједност. О Стевану Сремцу се ових дана много казивало, али оно што је требало казати и како је требало казати још није учињено.

Његова рана и неочекивана смрт, која га је тако мучки изненада покосила, ожалостила је свакога који га је познавао и као човјека и писца. И приликом његове

тешке болести, оног његовог отимања од смрти, приликом његове бесмислене смрти, видјела се код нас једна утјешна појава: једва једном код нас се почину јављати први знаци културне и духовне питомости, у наравима и у идејама је учињен такав напредак да се лична вриједност једнога човјека ставља изнад свега, и да се, независно од свих партијских и личних обзира, један човјек мјери према ономе што даје а не према ономе што мисли или према томе коме политичком или књижевном табору припада.

Стеван Сремац је био политичар, и то, потребно је рећи, страстан и често неправедан и агресиван политичар. Можда под утицајем свога ујака некадашњег омладинца Јована Ђорђевића, он је био васпитан у искључиво националистичким идејама шездесетих година. Он је био један од оних ријетких Срба који су Милоша Милојевића сматрали за некога националнога месју, који су вјеровали у тако звану „српску културу“ и држали да је српски народ сам себи довољан и неспразмјерно узвишен над својим сусједима. У цијелој српској националистичкој партији, нико није био потпунији, интегралнији националист но што је био Стеван Сремац. Тај његови искључиви и нетрпљиви национализам чинио је да он није могао да разумије и друге, напредније, хуманије и шире идеје, и социјални, демократски и позитивистички покрет од шездесетих година, из којег су се развиле социјалистичке, демократске и радикалске странке у Србији, имао је у њему оштрог и борбенога противника. Сремац је врло често у својим приповијеткама ударао на људе тих начела, исмијевао их, правео од њих карикатуре и дон-кихоте, а у политици је редовно, ријечју и пером, сузбијао све модерне социјалне и демократске идеје, као нездраве и опасне по правилан развита српскога народа.

Та његова схватања, или боље рећи та његова осјећања, била су нетачна, некритична, каткада и скроз неправична, али она су била искрена, веома искрена, и то је оно што их је увијек измињавало. Ми живимо данас у добу духовне сношљивости и филозофске скепсе, и данас се културни људи не боје идеја. Нико од нас није сигуран да баш он има пуно право и да држи цијелу истину у својим рукама. Сваки од нас може да гријешу, и сваки од нас схвата да нема апсолутне истине, но дјелимичних, релативних и привремених истина. Свака идеја, па ма колико она изгледала погрешна и бесмислена, за поштовање је, ако је онај који је износи и брани човјек од искренога духа, некористолубивог карактера и вјерујуће душе. Сремац је био човјек од искрених и јаким увјерења, он је писао и говорио оно што је одиста мислио, не тргујући, не извлачећи користи од тих својих погледа. И због тога уски национализам и антидемократски и нерационалистички дух код Стевана Сремца није вријећао као код фарисеја и тартифа патриотизма и традиционализма.

Отуда се код нас заборављао писац „Лимунације на селу“, а цијенио писац „Ивкове славе“ и „Попа Ђуре и Попа Спира“, отуда је Сремац имао симпатија и налазио признање и код људи који су били бескрајно далеко од његових политичких идеја. Отуда је најзад његова болест била тако живо праћена и његова несрећна смрт тако искрено ожалена и у листовима политичког правца који је њега бунуио и са којима је он каткада и копља укрштао. И „Одјек“ и „Дневни Лист“, — да узмемо само та два одређена демократска листа ових пошљедњих дана гледали су у Сремцу не политичкога противника но једнога даровитог и заслужног писца, чији је живот био потребан српској књижевности и чија је смрт била стваран губитак за цио српски народ.

Такве појаве означају један напредак у нашем духовном животу, оне су знак да нарави и код нас једном постају питомије и да се заслуга, лична вриједност једнога човјека, и код нас изнад свега почиње цијенити. То је еволуција, то је знак културног поевропљавања нашег.

(Срп.-црног. литерарно друштво. 15. априла 1905 г. навршило се 25 година рада „Српско-црногорског литерарног и добротворног друштва у Сан-Франциску“. Тим поводом написао је Владимир П. Поповић књигу према друштвеним записцима и оштампао је у Окланду, у Калифорнији. Из ње вадимо разне патриотске и по српска живаљ у опште, који у том мјесту живи, корисне друштвене радове. За тих 25 година друштво је приходовало 279.865, а расходовало 181.765 динара. На потпору члановима друштво је потрошило 100.000 динара, а на своје потребе 81.761. Садања је имовина друштвена 132.500 динара. Друштво има 304 редовна члана, 8 утемељача и 11 почасних, међу којима је и писац књиге, краљеви Милан и Александар, Књаз Никола и Књажевић Данило.

(Одликовања.) Њег. Краљ. Височанство Књаз Господар благоволио је одликовати командира г. Радојицу Д. Јовановића из Никшића IV. степеном Данилова ордена, и г. Ива Роловића из Црмнице сребрном медаљом за ревност.

(Високо покровитељство). Српско црногорско Друштво у Блатону у Сјеверној Америци изабрало је на својој недавно одржаној сједници Књаз Стевана за свог покровитеља, те се обратило са молбом Њег. Вис. Књазу Мирку, да као високи родитељ дозволи, да Књаз Стеван буде покровитељ споменутог друштва. Њег. Вис. Књаз Мирко изволио је својеручним врло љубазним писмом одговорити и са благодарношћу дозволити, да Књаз Стеван буде покровитељ поменутог Друштва, изјавивши уједно најљепшу жељу, да под покровитељством његовог сина Друштво узнапредује на корист и срећу српских исељеника из Црне Горе.

(Гдје ће Цетињани бирати посланика.) Одбор општине вароши Цетиња на својој редовној сједници, држатој 3. овог мјесеца, одредио је да се избор народног посланика за изборну варош Цетиње 14. овог мјесеца изврши у Зетском Дому на Цетињу и истог дана када је одбор ово ријешо председник цетињске општине г. Саво П. Вулетић ово је решење по закону обнародовао нарочитим објавама, да би се заинтересовани бирачи знали управљати.

(Одборска сједница). Одбор општине вароши Цетиња држао је 3. овог мјесеца своју редовну сједницу на којој је посвршавано више разних предмета. Поред осталог ова је сједница изабрала и бирачки одбор, који ће руководити избором народног посланика за изборну варош Цетиње, који ће се избор обавити 14. овог мјесеца. У бирачки одбор су ушли ови општински одборници: г. г. Живко Драговић, Марко Иванишевић, Марко Гвозденовић, Др. Ст. Огњеновић и Мирко Мијушковић.

(О Црногорском Новцу). „Трговински Гласник“ у допису од свога сталног дописника из Беча доноси о црногорском новцу шљедеће:

Нека ми на крају мога данашњег извјештаја буде допуштено да обратим пажњу ваших читалаца на једну ствар, која до сада није била позната, а која означава знатан напредак у национално-културном животу Књажевине Црне Горе.

Црна Гора до сада није имала свој новца, него се служила, које аустријским, које талијанским, а које опет, и то у пограничном саобраћају, турским новцем.

Потреба, да се барем дође до ситног новца, била је већ тако велика да се кнежевска влада одлучила, да ковањем црногорских никлића и бакра, задовољи ову потребу и да Црногорцима дадне могућност, да се барем у посевном саобраћају служе својим рођеним новцем, а не туђим.

Ковање овог никловог и бронзовог новца примљиво је на себе ц. кр. главна ковница у Бечу и извршила га је на задовољство не само стручних лица, која имају да оцијене овај посао, него и на задовољство црногорске владе.

Ковање је извршено онако исто, као што је у своје вријеме извршено ковање новца за Србију, Бразилију, Египат и Лихтенштајн.

Од контингента новца који је предвиђен, израђен је сада у бечкој ц. кр. ковници прва половина. Друга половина биће готова кроз пола године.

Сада је исковано: 300.000 комада по 20 пара од чистог никла и 375.000 комада по 10 пара од чистог никла, 300.000 комада по 2 пара од бронзе и 100.000 комада по 1 пару од бронзе.

У изради никловог новца имала је удела и чувена фирма А. Крупа у Бернорфу код Беча, а бронзани новац израђен је сав у царској ковници.

Овај нови црногорски новац, чија чиста и укусна израда заслужује сваку похвалу, има на реверсу број који означава вредност дотичног новца и сјем тога горе натпис: *Књажевина Црна Гора*, а доле испод вредности број године када је кован. На предњој страни има двоглавог црногорског орла са штитом, а над орлом царска круна, каква се налази на државном грбу Књажевине Црне Горе.

Предаја овог новца извршиће се ових дана на Цетињу. Предају ће извршити нарочити званичник ц. кр. државне ковнице. Пројект, модел и израда новца извршени су у самој ковници под надзором њезина директора, дворског савјетника *Мише Петровића*. Дворски савјетник Мита Петровић родом је Србин из Панчева, а по струци рударски инжињер. Својим необичним талентом и ванредном вриједношћу умио је овај наш земљак да створи

себи ријетку каријеру у рударској струци, у којој је служио са ванредним успјесима у Пшибраму у Чешкој и у Брикселегу у Тиролској. Министарство финансије, упознавши у овоме чиновнику необичан дар и необичну способност, одреди га изузетно на службу у ц. кр. министарству финансије, а за тим у царској ковници, у којој је Петровић брзо авансовао најприје за вишег званичника, па за тим за рударског савјетника и вишег рударског савјетника све док није последице пензионисања бившег директора Милера, постављен за директора овом државном надлештву. Као директор ковнице добио је Мита Петровић чин ц. кр. Дворског Савјетника.

Већ сама та околност, што је аустријска влада на овако важан и видан положај поставила Србина, којег је избрала међу толиким кандидатима Нијемцима, најбољи је доказ за то, колико је г. Петровић уважен у највишим круговима са своје стручне спреме и са своје необичне вриједноће.

Радујући се, што је баш овом ријетком чиновнику и Србину, пала у дио задаћа да изврши ковање првог црногорског новца, ми му од срца честитамо на досадашњим успјесима, који су му донијели признање позваних службених кругова и уважене публице!

(Водоосвећење приликом отварања велике гимназије). Јучер на Малу Госпођу на 8¹/₂ сати прије подне одржало се водоосвећење у ново отвореном V разреду ода. гимн. Овој свечаности присуствовали су г. заступник Министра Просвјете Министар Правде г. Мило Дожић, Министар Војни Бригадир Јанко Вукотић, начелник Мин. Просвјете г. Јово Љенава, многи пријатељи гимназијске младежи, сви професори са својим ученицима. Послије водоосвећења V разреда Министар г. Мило Дожић поздравио је са неколико топлих ријечи отварање Велике Гимназије истакавши очинску бригу Њег. Кр. Вис. Књаза Господара за напредак просвјете. Громогласни трократни „Живио Господар“ бијаше одговор. Затим је г. Мило Дожић захвалио Министру Војном г. Јанку Вукотићу на готовости и сусретљивости, којом је изишао у сусрет жељама Министарства Просвјете, да се једна соба Војног Министарства уступи за V разр. гимназије. Послије тога прога г. Крсто Матановић обишао је и остале разреде уз пратњу министра г. Мила Дожића и професора и посветио их. Тако се та свечаност свршила. Сваки напредак желимо отварању V разреда, а тврдо смо увјерени да се неће зауставити на петом разреду, него да ће Црна Гора добити у катко вријеме и пуну гимназију. Vivat, crescat, floreat.

(Дар Цетињској општини и њеном предсједнику). Када је предсједник општине Цетињске г. Саво П. Вулетић приликом скорашњег банкета, који је Цетиње давало у част својих гостију, чешких сокола изговорио у име Цетињана здравицу гостима, предсједник чешког соколског савеза Др. Шајнер поднио је предсједнику наше пријестонице као дар сокола Цетињу бронзану статую Св. Већеслава чешког а као дар лично г. Вулетићу сребрну духовску кутију са рубинима.

(Познанство предсједника југославенских пријестоница). Када је предсједник општине наше пријестонице г. Саво П. Вулетић био ту скоро на конгресу југословенских књижевника и публициста у Софији упознао се том приликом с предсједником софијске општине г. Мартином Тодоровим, који је према г. Вулетићу био толико љубазан и предусретљив да се г. Вулетић не може нахвалити тога. За све вријеме док се г. Вулетић у Софији бавио г. Тодоров се тако рећи није с њим растављао, а био је г. Вулетић код њега неколико пута и гост.

Угледни журнал Софијски „Дневник“ доноси г. Вулетићеву депешу, којом је из Царибрда, са границе Бугарске, при одласку топло захвалио г. Тодорову и преко њега у опште Бугарима на искреном братском дочеку. За особиту срећу г. Вулетић сматра што се овом приликом у Софији познао и с предсједником љубљанске општине чувеним г. Хрибаром, који је такође био учесник на конгресу југословенских књижевника и новинара.

При повратку из Софије г. Вулетић се задржао у Биограду три дана те се ту упознао и с предсједником биоградске општине с г. К. Главинићем, који је такође био врло предусретљив и љубазан према нашем предсједнику да г. Вулетић прича е га је г. Главинић својом услужношћу и иначе чисто задивио. Цијело једно прије подне предсједници српских пријестоница обилазили су на колима главна општинска предузећа по Биограду. Г. Вулетић је био као гост и на једној сједници одбора биоградске општине чији рад и ред при раду веома хвали.

ПРИВРЕДА

(Приређивање јама за воћке). Ко мисли ове јесени или идућег прољећа са-

дити воћке, нка што прије ископа јама за те воћке. Овом приликом ћемо проговорити коју о копању јама за воћке. Као што су з. дијете важне и одлучне прве године развитка, тако је и са воћкама и са лозом. Постигнемо ли то, да се воћка прве године развија бујно и ојача, кашње је је посао лакши. Развитака воћка помаже се много тако, ако им у првом развитку дадемо све, што је воћкама потребито, доста хране, сигурно мјесто, доста влаге. Све то може се учинити ако се ваљано приреди јама. Обично се данас за насад воћке чине јама 1 м. 50 цм. широке, 70 цм. дубоке. При копању горњу земљу ваља метати на једну, а доњу неплотну на другу страну. Ако је тло каменито, шљунковито, треба земље привести, но не одмах у земљу стрпати. Привезена земља меће се у јаму на 14 дана прије насада воћка. Кад се земља сипа у јаму ваља добро пазити, да се горња земља неспе и смјести ондје, гдје ће жиле стати. Ако је земља врло тешка ваља примјешати пијеска и гноја из стаје, што треба а земљом мијешати прије него се у јаму сипа. На овај начин, нађе воћка, што јј треба па се према томе развија.

(Приређивање земље за зимње усје-ве.) У приврди има увијек посла. Мало је времена у години, кад би се смјело почивати. За одмарање су сведи. Јесен је на вратима па се треба бринути за зимње усјеве. Треба на њиву извозити гној, орати за пшеницу, раж, јечам. Ако се гној не може одмах подорати онда је боље, да га по земљишту растресемо, него да стоји у хрпцима или на већој хрпи. Ако киша паде на растресени гној раскваси га и растопи, што се да топити и носи а собом у земљу. Тако је онда земља бржа подједнако нагнојена. Ако је гној на хрпцима онда се нагноје добро само она мјеста, гдје су те хрпце. То се може и опазити, јер на таким мјестима развијају се бујније све билине. — За озимне усеве треба земљу преорати барем два пута. Што боље приредиш земљу боље ће и усјеви успјети. Сјетву житарица треба такође што прије обавити, а не треба чекати док навале јесење кише. Кад је сјетва учињена онда треба у равним пољима учинити јарке, да не би вода земљу однашала.

ТЕЛЕГРАМИ

(Бечка Кор. Биржа).

Задар, 4. септембра. Надвојвода Франц Фердинанд отпутовао је јуче послје подне из Дубровника, поздрављен пуцањем из топова и живо акламиран. Франц Фердинанд прегледао је параду флоте на јахту Мирамар.

Марсељ, 4. сеп. Фалијер прегледао је ескадру и отпутовао је за Париз.

Задар, 4. сеп. Надвојвода Франц Фердинанд приспио и примљен свечано. Послије подне пошао је за Полу, одакле је отпутовао за Беч.

Варшава, 5. сеп. Генерал Дорошевски, члан ратног суда рањен је из револвера, кад се провезао у фијакеру. Атентатор умакао.

Петроград, 5. сеп. Командант жандармерије Трепов наименован је за команданта двора.

Софија, 5. сеп. По вијестима овдашњих листова три турска официра осумњичена за шпионажу ухапшена су на граници код Хебиочева.

Лондон, 6. сеп. Из Порт Саида јављају, да су се побуниле турске трупе на лађи Асир, да је више војника убијено, да је ред успостављен.

Софија, 6. сеп. Шефови протугрчког покрета сазвали су за сутра митинг у Варну. На митингу ће се донијети протест против владиних строгих мјера.

Манила, 6. сеп. Вјетар тајфун је у Хонконгу учинио великих штета, особито ријечким торпедњачама инглеским и француским у кинеским ријекама. Многе друге лађе су оштећене, многе потопљене.

Хонконг, 7. сеп. По Рајтеровом бироу било је хиљаду мртвих од тајфуна. 20 лађа потопљено, 24 насјеле, 7 оштећено. Половина мјесних лађа са товарима потопљено.

Пренос робе прекинут услјед помањкања саобраћајних средстава.

Варшава, 7. сеп. Артиљеријски пуковник Николајев убијен је на улици из револвера. Злочинци су умакли.

Хелзингсфор, 7. сеп. Из поморске трупе из Свеабурга 17 морнара стријелани су, а 80 њих осуђено је на тешке радове.

Петроград, 7. септ. По „Правитељ. Вјеснику“ самртни остаци Трепова положени су у катедрали Петар и Павла.

Кобург, 8. септ. Књаз бугарски отпутовао је за Софију.

Биоград, 8. септ. Краљ Петар због лаког назеба неће за неколико дана напуштати себе.

Цариград, 8. септ. Константован је један случај куге у Адалији у Малој Азији.

Беч, 9. септ. Цар се је повратио из Ишла.

Цариград, 9. септ. Порта је извијестила велесиле, да Бугарска пројектира општу мобилизацију. Сви кабинети демантовали су те гласове. Султан је примио послје селамлика амбасадоре Каличе-а, Зиновјева и Империјали. Султан је изјавио, да је по констатовању професора Бергмана потпуно опорављен. Султан је добро изгледао.

ОГЛАС — На основу рјешења Господина Министра финансија и грађевина од 16. јула ове год. одјелење Књ. министарства финансија и грађевина за наплату држ. задужења износи на јавну продају шледеће непокретности:

1. Земљу, крај и гору под „Границом“
2. Земљу, крај и гору с доловима под „Заграбљем“ и на истом имању једну кућу за становање и стају за живи.

Оба ова имања налазе се у капетанији цетињској при самој вароши Цетињу.

Сваки онај, који би желио купити поменуто имања, нека се обрати писменом понудом потписаном одјелењу или се лично њему пријави најдаље до 1. новембра т. г. које ће, ако за то добије одобрење од Господна Министра финансија и грађевина, уступити имање оном, који би понудио најповољнију купну цијену било за готов новац или — уз добру гаранцију — на причек.

Опис непокретности;

Под „Границом“ бијела рала земље и крај (пригора) уз њу од 4860 □ м. Границе: од сјевера општинска земља, земља Петра М. Иванишевића и земља Стева Поповића; од истока стари пут Цетиње — Ријека; од југа крај дубовички и црковна земља, коју Дубовичани држе; од запада колски пут.

Границе горе: од сјевера гора Стева Поповића; Јоша Никова и Стане Н. Поповића; од истока гора Михаила Поповића, Јове Ј. Ивановић и Јока В. Шпадијера; од југа гора Сава М. Дубовичанина и од запада стари пут Цетиње — Ријека.

Под „Заграбљем“ 3 и 4 рала оранице, мали пригора и гора са 2¹/₂ до 3 рала земље у доловима. Границе: од сјевера земља синова Кика С. Иванишевића, гора Сава М. Дубовичанин и Бошка С. Иванишевића; од истока гора Мила Вукова; од југа и запада гора Стева Поповића и пут, који води на Заграбље. (У средини овога удута горе налази се нешто мало горе синова Кика С. Иванишевића под медницима.) У самом пригорку више земље кућа поземљуша са два одјелења, од клачног зида и доброг крова, дуга 10 м. и 60 цм. а широка 6 м. и 7 цм.

Сва ближа објашњења даваће одјелење сваком на захтјев.

Број 1791—III—15 1. септембра 1906 г.
Из канцеларије одјелења Књ. министарства финансија и грађевина за наплату држ. задужења.
(Званично) 2,3

НА ЗНАЊЕ Управама основних школа

На основу објаве штмпане у 29. и 30. боју „Гласа Црногорца“ од ове год. Управа Држ. Штампарије на лицитацији, држатој 30. јула тек. год. закључила је уговор са књижаром Пера М. Калуђеровића на Цетињу, за препродају свију државних издања као: школских уџбеника, закона и у опште свију књига које се штампају у Државној Штампарији.

Према тачки петој поменутог уговора Књижара П. М. Калуђеровића дужна је шилати школске уџбенике и друге књиге државног издања — који се у Држ. Штампарији штампају о своме трошку до потоне поште у унутрашњост Црне Горе; на овај начин ученици ће добити уџбенике по цијени означеној на корицама, без терета поштарине.

Да би се избјегло свако одоцњење и тим спријечило неспоразумјење између Књижаре П. М. Калуђеровића и Школских Управа, најбоље је да Школ. Управе шаљу поменутој Књижари своје наруџбине препорученим писмом — а такође у исто вријеме и новац за наруџбине. На сваку наруџбину треба означити тачну адресу школске Управе, мјесто гдје је школа и најближу пошту.

Број 263. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина — Цетиње, Црн. Штампарии. На Цетињу 4. септембра 1906. 1,3

ОБЈАВА. — По одобрењу Министра Финансија и грађевина — у недјељу 17. септембра т. г. даваће се у канцеларији Управе Царинарнице у Подгорици на лицитацију прегон државне соли с Плавнице у Подгорици и с Плавнице у Никшићу — у времену од три године.

С Плавнице у Подгорици прегониће се годишње приближно један милион (1,000,000) килограма соли, а с Плавнице у Никшићу један милион и петстотина хиљада (1,500,000) килограма годишње.

За прегон с Плавнице у Подгорицу лицитант мора положити кауцију од 3,000 круна у готову или у непокретности, а за прегон с Плавнице у Никшићу 5,000 круна.

Подробнија обавјештења о лицитацији могу се добити сваког радног дана у канцеларији Управе Царинарнице Подгоричке и Никшићске или у канцеларији Министарства Финансија и Грађевина.

Број 1838—1—923.

Цетиње, 4. септембра 1906.

Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина.
(Зван.) 1,2

ОГЛАС. — По наредби Господина Министра Финансија и Грађевина од 5. септембра ов. год. бр. 2144, Одјелење за Грађевине и Саобраћај, издаваће у Никшићу дне 17. септембра ов. год. на јавну лицитацију израду једног дијела пута колског од Никшића к Шавнику и то од раскрснице овог пута и оног који води за Жупу. Дужина овог дијела пута биће око три хиљаде мет. 3000.

Ко жели подузети тај рад, може се упознати са условима у канц. Одјељења и Грађевине и Саобраћај на Цетињу и канц. Управе Царинарнице у Никшићу, сваког дана до дана лицитације.

Подузимач ће бити дужан свршити по занату поменути дио пута до 23. априла 1907. године и поднијети кауцију од седам хиљада кр. (7000.)

На Цетињу, 5. септ. 1906.

Из канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај.
(Зван.) 1,1

Службени огласи

ОГЛАС — Износе се на јавну продају доле описане неокретности Радула Б. Рачевића (Чорбице) из Озринића, за исплату његових дужитеља које су процијењене круна 1446.

Прдаја ће се извршити у капетанском суду у Озринићима. — За продају су одређена три рока, 1. октомбра, 1. новембра ове г. и 1. марта 1907. г. од 8 до 3 сата после подне.

На првом року неће се неокретности продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{3}{4}$ процијењене вриједности, а на трћем року неокретности ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство $10\frac{1}{2}\%$ од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, те имају на неокретностима какво реално право, дужникови повјериоци, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис неокретности:

I. 1 рало $\frac{3}{4}$ оранице у „Парпатине“ граници: од истока Видак Илин, запада Васиљ Горов, југа Сава Рашков, а од сјевера пут. — Процијењено кр. 100.

II. 5 рала оранице у „Папратине“ граници: од истока Радосав Марков и Периша Горов, запада Васиљ Горов, југа Ђорђевић Шулов, а од сјевера Видак Илин — процијењено кр. 270.

III. У Подолу 1 рало $\frac{1}{8}$ оранице, граници: од истока и запада комун, сјевера Пињо Андрић, а од југа Илија Спасојевић — процијењено кр. 70.

IV. 1 рало оранице у „Луку“ граници: од истока и запада комун, сјевера Мато Чопић, а од југа Васиљ Горов, процијењено кр. 140.

V. 3 рала $\frac{1}{8}$ у „Поткутницу“ граници: од истока кућа, запада пут племенски, југа Васиљ Горов, а од сјевера пут кућни, процијењено кр. 626.

VI. $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ оране земље звати „Нуга“ граници: од истока пут кућни, запада пут племенски; сјевера комун, а од југа пут постопица процијењено кр. 140.

VII. Једна вода бистјерна грађена, на комуни процијењена круна 100.
К броју 694—1906—670—1905.

Озринићи 30. августа 1906.

Капетански Суд:
Заступник Капетански Бошко Ђетковић
Р. 321, Бр. 416, 1,1 писар капетаније

Приватни огласи

Управа Друштва за потп. заната и трговине у Црној Гори за своју књиговезачку Школу и Радионицу на Цетињу

Тражи Књиговесца

одмах

добра и искусна у књиговезачком послу и позлати књига. Плата према погодби од 100 па на више круна мјесечно.

Компетенти нека пошаљу своје дипломе оспособљености и увјерења о досадашњем раду у владању са условима на Управу Друштва.
Р. 58, Бр. 428, 1,2

ОБЈАВА. — Потписана Банка јавља својим п. акционарима на Цетињу, да је изабрала г. Илију Хајдуковића, управитеља лабораторијума за свога повјереника на Цетињу на мјесто г. Сава Вулића.

Извјештавајући о овом, молимо наше г. г. акционаре, да се због уплате и других обавјештаја изволе обраћати г. И. Хајдуковићу.

Р. 50, Бр. 419, 1,3 Подгоричка Банка

НА ЗНАЊЕ. — Мојим дужницима да ми дуг до 1. новембра ове године исплате. Ко ми до тога дана дуг не исплати, против моје добре воље, предаћу га преко мога опуномоћеника Суду.

Цетиње,
Р. 35, Бр. 423, 1,4 Тришко Прњатовић

Јован Милошевић — Трст

комисионарски посао, трговина на велико у колонијалној роби, драгарији, јужним воћем и т. д.

Имаде везе са највећим свестраним увозним и извозним пијацама: **Све врсте земаљских производа као орахе, вуну, кожу, звијерку, разно мединално коријење, лишће, бобе, и цвијет** купује за свој властити рачун и прима у комисију — постизава најбоље цијене, куланта послуга, провизиона стопа умјерена.
П. п. Бр. 86. 25—26.

КО ЖЕЛИ ДОБРО И ЈЕФТИНО КУПИТИ.

нека се обрати мени. Мјесто 150 К само 110 К прноврстни котачи (бицикли) модел «Атла» 1906 са јемством годину дана. За госпође 130 К. Слободно коло са брзозањем погом 20 К више. Оргтачи (гуије) по 6, 7, 8 Кр. Шмркови 4—5 К. Сви дјелови котача и прибор уз најниже цијене. Употребљени котачи по 65, 70, 80 К. Специјални каталог бицикла на захтјев бесплатно. При парубама 20 К унапријед, остатак уз поузеће (ривалеу).

Умјесто К 40 само К 12. Најфинији, чисто акром. двоеструки дурбин, најновији, најбољег састава, са 6 објектива, најбоље квалитете. Модел „Zeus“ за путовање, капацитет и т. д., 144 mm. висок, објективни 43 mm. промјера уз напредну сијетљост, са компасом којим ток и ремеће К 12. Као што је доказано, продано је преко 10.000 комада војени, спортским клубовима и т. д. Мој велики илустров. каталог претења, сатова и многих бечких новости бесплатно на захтјев. Нарудбе вршим једино уз поузеће (ривалеу). Што се не допада, примам натраг и замјењујем или повраћам паре. Протоколис. тргов. Дом

М. Рундбакин Wien IX
Lichtensteinstrasse 23. Утемељен 1875 г.

П. п. број 350 (4—10)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом тешке туге и жалости, која нас постиже погибијом нашег омиљеног сина, наше наде и узданице

АЛИЈЕ ХАЏИЉАЧЕВИЋА

који не наоружан погине 24. прошлог мјесеца, у најљепшем цвијету своје младости, у 24-ој години свог млађаног живота у турској граници, код Тузи на Крвници, а којег на вјеру убише Ибраим бег Лекић и Франо Микали.

Овим сматрамо за особиту дужност са дна душе заблагодарити чиновништву и цијелом грађанству вароши Подгорице и околине, без разлике вјере, који у оноликом броју дођоше, с нама га оплакаше, наша уцвијељена срца и потресу душу тјешилише, и покојника до вјечне куће испратише, те нам тијем поражена срца у неколико ублажише.

Још једном свијема дубоко хвала.

Подгорица, 2. септембра 1906.

Ожалошћени отац: **Хаџи Бећир Љачевић** с родбином.

Р. 125, Бр. 415, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наше никад непрежалење супруге, односно мајке —

† НАСТЕ МАНДИЋ рођ. Вујашковић,

која се последије дугог и тешког боловања пресели у вјечност 26. овог мјесеца у најљепшем цвијету своје младости — сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити доживотну благодарност овдашњем поштованом грађанству обојер пола, који нам лично саучешће изразише и милу нам покојницу до вјечне куће испратише, а тако исто и свима нашим пријатељим и познаницима, који нам ма којим начином саучешћа унеколико ублажише нашу трајну жалост.

Данилов-град, 30. августа 1906.

Ожалошћени: супруг Милан, кћер Јелка са осталом породицом.

Р. 90, број 418. 1,1.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег сина односно брата

† ШЋЕПАНА

артиљеријског подофицира,

који се последије шестодневног боловања 20 августа у 28 години свога живота — у најљепшем цвијету своје младости — у вјечност пресели; сматрамо за свету дужност овим путем изразити благодарност свима онима, који за вријеме болести покојног Шћепана походише олакшавајући му својијема посјетама неизљечиве болове, као и онијема, који покојника оплакаше и до вјечне куће испратише и тијем нам велику тугу ублажише.

Неизмјерна и доживотна захвала на саучешћу путем телеграфа и писама: министру војном г. бригадиру Јанку Вукотићу, државном савјетнику г. бригадиру Митру Мартиновићу, г. г. командирима: Д. Гаталу, Ј. Пламенцу, М. Радовићу и свима другим, који телеграфом или писмом учествоваше у нашој жалости.

Хвала г. г. поручницима: Јоку Мартиновићу, Вуку Лепетићу и Јагошу Велимировићу и артиљеријским подофицирима покојниковим друговима, који над покојником вијенац положише и до вјечне га куће испратише.

Хвала г. Љубу Новаковићу подофициру, који се је са покојником опростио над гробом дирљивијем говором.

Хвала г. Др. Радуловићу, који се је око болесника својски заузимао.

Хвала пјевачком друштву „Бранко“, које својим присуством опијело и спровод увелича.

Хвала г. г. свештеницима, који над покојником опијело извршише.

Хвала без разлике свему грађанству вароши Подгорице, као и Зећанима, Ботунјанима, Дајбабама, Момишићима, Љешкопољцима, који са на челу племенским главарима похиташе, те покојника ожалише и до вјечне куће испратише, а нама у многа тугу ублажише.

Неизмјерна и доживотна хвала нашој браћи Кучима, који у великом броју дођоше, покојника ожалише и матери земљи предадоше.

Још једном свима и свакоме хвала.

Подгорица, 25. августа 1906. г.

Ожалошћени и до гроба уцвијељени брат, подпоручник, **Вуксан Прелевић** с породицом.

Р. 261, број 421. 1,1.

Довољно је од **ПРАВЕ ФРАНККОВЕ** примјесе за каву

само половицу толико,

Поштована домаћице! Пазите годно на наш додјел, јер наше млинице многе творнице пашворе.

Тржиште садржаја 500 грама

Праве **ФРАНККОВЕ КАВЕ** примјесе

као од других сурогата, јер је **права ФРАНККОВА** примјеса за каву

1.) **снажнија**, 2.) **лепше боје**, 3.) **издашнија**, дакле 4.) **јефтинија** — 5.) **притом укуснија** и затим још и **не одвише горна**.

За **црну** каву: на 4 кашике зрна — 1 кашику **Франккове** примјесе за каву
„ **белу** „ „ 3 кашике зрна — 1 кашику **Франккове** „ „ „

Д. X 649 О 10 П

П. п.

Број 395.

3—5